

Antropologia i Filosofia de l'Educació

2013/2014

Codi: 103520

Crèdits: 9

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500260 Educació social	B	2	0
2500261 Pedagogia	B	2	0

Professor de contacte

Nom: Joan-Carles Mèlich Sangrà

Correu electrònic: JoanCarles.Melich@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No hi ha prerequisits. Tanmateix es recomana haver superat l'assignatura de primer curs "Societat, ciència, cultura".

Objectius

L'assignatura "Antropologia i Filosofia de l'Educació" recull els àmbits d'antropologia i filosofia de l'educació necessaris en la formació de pedagogs i educadors socials. Es tracta, en primer lloc, de pensar diferents temes bàsics de pedagogia des d'una mirada filosòfica i antropològica i, en un segon moment, d'introduir-se en els principals autors i textos contemporanis que han reflexionat i fet recerca en educació. Finalment l'assignatura també té per objectiu analitzar críticament la societat actual des de diverses perspectives filosòfiques i el coneixement antropològic.

Competències

Educació social

- Adoptar una actitud i un comportament ètic i actuar d'acord als principis deontològics de la professió.
- Contextualitzar l'acció socioeducativa en funció dels diferents paradigmes teòrics que han elaborat les ciències de l'educació i en funció del context socio-històric dels individus, grups i institucions.
- Conèixer i aplicar processos de recollida de la informació, anàlisi, tractament i valoració d'aquesta, per a la millora de la pròpia pràctica professional i la fonamentació de l'acció professional.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crític i saber comunicar-se de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Dominar els coneixements teòrics i aplicats de les diferents Ciències de l'Educació que li permetin desenvolupar la capacitat d'anàlisi i observació de la realitat social i educativa
- Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Utilitzar informació i coneixement de les diferents fonts i contextos (informes, articles, etc.) propis de les ciències socials.

Pedagogia

- Adoptar una actitud i un comportament ètic i actuar d'acord als principis deontològics de la professió.

- Analitzar i comprendre els referents teòrics, històrics, culturals, polítics, ambientals i legals que conformen situacions i propostes educatives i formatives.
- Comprendre els processos que es donen en les accions educatives i formatives i la seva incidència en la formació integral.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crític i saber comunicar-se de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Identificar plantejaments i problemes educatius, indagar sobre ells: obtenir, registrar, tractar i interpretar informació rellevant per emetre judicis argumentats que permetin millorar la pràctica educativa i formativa.
- Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Adoptar una actitud i un comportament ètic en relació a les fonts de coneixement i obtenció de dades primàries.
2. Analitzar la realitat educativa actual aplicant els conceptes filosòfics i antropològics adequadament.
3. Aproximació a la realitat educativa a través de l'aplicació de tècniques d'obtenció de dades primàries en accions educatives, descriure'ls etnogràficament i analitzar-los críticament.
4. Aproximació als contextos educatius a través de fonts de teories filosòfiques i antropològiques.
5. Conèixer les principals teories filosòfiques i antropològiques i els seus conceptes associats més importants.
6. Demostrar un coneixement acadèmic de les diferents llengües en ús.
7. Desenvolupar assaigs o exposicions que reflexin la creació d'un raonament autònom propi i ben fonamentat a través de diferents fonts de coneixement.
8. Discernir les particularitats educatives d'entorns i subjectes segons diferents variables (cicle vital, sexe, grup social).
9. Dominar diferents tècniques d'obtenció d'informació primària o secundària.
10. Mantenir una actitud reflexiva i crítica sobre els límits de l'actuació professional.
11. Mostrar coneixement de les diversitats socioculturals i les possibilitats d'aproximació antropològica.
12. Realitzar propostes filosòfico-pedagògiques per a la millora de l'acció educativa.
13. Saber defensar les pròpies idees sense utilitzar elements valoratius.
14. Saber defensar o refutar l'adscripció o ús de paradigmes filosòfics i antropològics en funció d'interessos propis i objectes d'interès educatius.
15. Tenir una actitud i utilitzar un llenguatge respectuosos amb totes les diversitats.
16. Utilitzar fonts d'informació diverses i adequades.
17. Utilitzar un llenguatge apropiat i de respecte amb la multiplicitat de minories socials i culturals.

Continguts

FILOSOFIA DE L'EDUCACIÓ

1. Teories filosòfiques de l'educació
 - 1.1 Psicoanàlisi: Freud i la culpa
 - 1.2 Filosofia del llenguatge: Wittgenstein i el testimoni
 - 1.3 Fenomenologia i hermenèutica: Heidegger i la mort
 - 1.4 Marxisme i Teoria crítica: Adorno i el mal
 - 1.5 Postestructuralisme: Foucault i la sexualitat
2. Filosofia, ètica i educació

2.1 Ètica i moral

2.2 Ètica i literatura: Melville, Kafka, Joyce, Woolf

2.3 Ètica i cinema: Hitchcock, Bergman, Kiarostami, Haneke, Kubrick

ANTROPOLOGIA DE L'EDUCACIO

1. La transmissió cultural en les societats complexes

1.1 Antropologia i cultura

1.2 Enculturació i cicle vital

1.3 Transmissió cultural i educació

2. Aculturació i educació

2.1 Educació, migracions i minories

2.2 Gènere i cultura escolar

2.3 Grup d'iguals i cultura escolar

3. Etnografia i educació

3.1 La recerca etnogràfica

3.2 Etnografia per a la millora educativa

3.3 Textos etnogràfics

Metodologia

El protagonista en el procés d'ensenyament aprenentatge és l'estudiant i és sota aquesta premissa que s'ha planificat la metodologia de l'assignatura tal i com es mostra en el quadre que hi ha a continuació:

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Presencial en gran grup	45	1,8	
Seminaris	23	0,92	
Tipus: Supervisades			
Tasques supervisades	45	1,8	
Tipus: Autònomes			
Treball autònom (lectures, treballs)	112	4,48	

Avaluació

Per poder superar l'assignatura cal treure com a mínim un 5 sobre 10 en cadascuna de les dues proves escrites (Antropologia i Filosofia). Hi haurà una reavaluació per a les proves escrites a final de curs. La nota de la reavaluació no podrà ser major de 5. Els treballs corresponents a cadascuna de les parts s'indicaran el primer dia de classe. No hi haurà reavaluació d'aquests treballs. El professorat farà pública les qualificacions al Moodle en un període no superior a les tres setmanes. La còpia o plagi d'un examen o treball es considera un 0 en l'activitat.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Prova escrita d'Antropologia	30%	0	0	1, 2, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 14, 15, 17
Prova escrita de Filosofia	30%	0	0	1, 4, 5, 6, 10, 14, 15, 17
Treballs d'Antropologia	20%	0	0	1, 3, 6, 7, 9, 11, 13, 14, 16, 17
Treballs de Filosofia	20%	0	0	1, 6, 7, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17

Bibliografia

Adorno, T. W. (1987): *Minima moralia*, Madrid, Taurus.

Adorno, T. W. (1988): "La educación después de Auschwitz", en *Consignas*, Buenos Aires, Amorrortu.

Arendt, H. (1993): *La condición humana*, Barcelona, Paidós.

Butler, J. (2006): *Deshacer el género*, Barcelona, Paidós.

Butler, J. (2009): *Dar cuenta de sí mismo. Violencia ética y responsabilidad*, Buenos Aires, Amorrortu.

Foucault, M. (1999): *El orden del discurso*, Barcelona, Tusquets.

Foucault, M. (1993): *La voluntad de saber*, Madrid, Siglo XXI.

Freud, S. (2005): *El malestar en la cultura*, Madrid, Alianza.

Heidegger, M. (2003): *Ser y tiempo*. Madrid, Trotta.

Mèlich, J.-C. (2012): *Filosofía de la finitud*, Barcelona, Herder.

Mèlich, J.-C. (2010): *Ética de la compasión*, Barcelona, Herder.

Mèlich, J.-C., (2014): *Lógica de la crueldad*, Barcelona, Herder.

Trías, E. (2013): *De cine. Aventuras y extravíos*, Barcelona, Galaxia Gutenberg.

Velasco Maillo, H.M.; y otros (2006): *Lecturas de Antropología para educadores: el ámbito de la Antropología de la educación y de la etnografía escolar*, Madrid, Trotta.

Willis, P. (1977): *Aprendiendo a trabajar. Cómo los chicos de la clase obrera consiguen trabajos de la clase obrera*, Madrid, Akal.

Wittgenstein, L. (2003): *Tractatus logico-philosophicus*, Madrid, Alianza.

Números de revistas:

Antropología de la educación y la escuela (Monográfico) *Revista de Antropología Social*, número 16, 2007.